

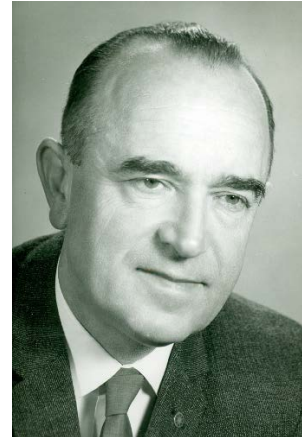

יוני 2020

אל"ם יעקב (יאן) ינאי (ינובסקי) – מפקדו הראשון של חיל קשר

מאת: אל"ם (בדימוס) דניאל רוזן

נולד בשנת 1911 בלובלין, פולין. למד בבית ספר תיכון בלובלין ובפקולטה למשפטים באוניברסיטה בוורשה. עלה ארצה בשנת 1934. הצטרף ל'הגנה' בשנת 1936. שירת ביחידת 'הנוודת' ונפצע בקרב במהלך אירועי 'המרד הערבי'. מונה לעוזר מפקד 'ההגנה' בירושלים. בשנת 1940 מונה לעוזרו של ראש המפקדה הארצית, משה סנה. בשלהי 1945 מונה לראש שירות הקשר, בכינוי החשאי 'שמשון', ועם הקמת חיל הקשר מונה למפקד החיל בדרגת סא"ל. בשלהי שנת 1949 קודם לתפקיד סגן ראש אג"א ובפברואר 1950 הועלה לדרגת אל"ם. שירת בתפקיד זה עד 1951, אז מונה למשנה למנכ"ל משרד הביטחון. בשנת 1952 יצא להשתלמות של שנה בארה"ב וכשחזר מונה לסמנכ"ל משרד האוצר. באוקטובר 1955 מונה לראש המחלקה לשיפור נוף הארץ ופיתוח אתרים היסטוריים, שהפכה בשנת 1964 לרשות הגנים הלאומיים (ובשנת 1998 לרשות הטבע והגנים) בראשותו כמנכ"ל, תפקיד אותו מילא עד פרישתו לגמלאות בשנת 1991. נפטר בשנת 1996.

יעקב (יאן) ינאי, בכינוי החשאי 'שמשון', מונה לראש שירות הקשר של 'ההגנה' ב-29 בנובמבר 1945. שירות הקשר של אז קיים ארבע רשתות אלוטו נייחות בת"ג, באיתות מורס – רשת 'אבינועם', רשת המטה הכללי של 'ההגנה', עם כ-80 תחנות ברחבי הארץ; רשת 'תמר', שקישרה את פיקוד הפלמ"ח לגדודים ולפלוגות; רשת 'גדעון', ששירתה את המוסד לעלייה ב' בפעילות העלייה הבלתי ליגלית וקיימה 24 תחנות נייחות ובנוסף תחנות ניידות למבצעי העפלה; רשת 'שרה', ששירתה את המחלקה המדינית של הסוכנות.¹

אתגרי שירות הקשר היו מחד קיום ותפעול רשתות רדיו אלה, ומאידך הערכות להפעלת כוח צבאי גדול בקרב נייד.

שירות הקשר הקים בית ספר מרכזי לקשר בבית ההבראה של קיבוץ שפיים ואימן מאות אלחוטנים; הקים עשרות בתי מלאכה לייצור ותחזוקת ציוד הקשר והשקיע מאמץ תפעולי רב בקיום והפעלת רשתות הרדיו; מאמץ מיוחד נעשה לקידום ותפעול מערכת הקשר של המוסד לעלייה ב', רשת 'גדעון'; מאמץ אחר היה שידור רדיו מחתרתי לציבור, 'קול ישראל', שחודש באוקטובר 1945 ונמשך עד הקמת המדינה. משנת 1947 נוספו שידורים מחתרתיים מקומיים, 'תלם-שמיר-בועז' (איות פונטי של 'תכנית שידור במחתרת').

נושא הצפנים בשימוש שירות הקשר היה נושא מרכזי באותה עת. לאחר 'השבת השחורה' (29 ביוני 1946), פרסמה הממשלה הבריטית ב-24 ביולי 1946 'ספר לבן' שמטרתו הייתה להוכיח כי הסוכנות היהודית וה'הגנה' הם ארגונים טרוריסטיים, ומפרסום זה התברר כי הבריטים מפענחים את צפני

¹ ראשי שירות הקשר שקדמו לו היו שמחה אבן-זהר (פינקלשטיין) (מהקמת שירות הקשר, אפריל 1937), בכינוי החשאי 'דקל', וירחמיאל בלקין (מפברואר 1942) בכינוי החשאי 'עזריה'.

שירות הקשר. בפקודו של יאן, התארגן שירות הקשר במהירות להחלפת הצפנים ונעזר לצורך זה במומחים מדרום אפריקה.² השינוי המהיר והיעיל של הצפנים גרם לבריטים נזק מודיעיני מהותי, והם סבלו מיעלטה מודיעינית במשך שנה קריטית, בה נקבע עתיד המנדט הבריטי בארץ ישראל. אך בפברואר 1947 עלו חששות כי השינוי לא עמד בפני הבריטים, ובאוגוסט 1947 ביצע שירות הקשר שינוי מהותי נוסף בצפנים. עוד שינוי מהותי נוסף בוצע באוקטובר 1948.

במהלך 1947 החל שירות הקשר להתארגן לעבור ממסגרת של שירות קשר מחתרתי למסגרת של שירות קשר צבאי. שירות הקשר, בפקודו של יאן, עבר תהפוכה, מעיסוק בקשר סטטי בין יישובים ובקשר מחתרתי לבריחה והעפלה לארגון המספק קשר למסגרות צבאיות של צבא סדיר, בלחימה ניידת. שירות הקשר עשה מאמץ מיוחד לקלוט חיילים ארץ-ישראליים ששירתו בצבא הבריטי בתחום הקשר ולהציבם בתפקידים שיביאו לידי ביטוי את כישוריהם וניסיונם. השירות גדל מכ-200 איש (מהם 52 אנשי מנגנון בשכר, השאר – מתנדבים) ערב מלחמת העצמאות לכ-3,500 איש, מאומנים ומצויידים, בתום מלחמת העצמאות. במהלך המלחמה בוצע תהליך ארגון מקיף, הוקמו יחידות קשר בחזיתות וביחידות הלוחמות, הוקם מערך טכני, פותחו בתי מלאכה ונפרס מערך לוגיסטי, שעמד במשימת האחזקה והאספקה (סוללות, כבלי שדה, גבישים, אביזרים).

תפקיד	איש
מפקד השירות	יעקב (יאן) ינובסקי (שמשון)
שליש	משה ירושלמי (זיק)
קצין מבצעים	נתן קפלן (קפי)
קצין קשר מטכ"ל	אברהם תנחלסון (ברד)
קצין מנהלה	יצחק ורצמן (אלמוג)
מפקד מחנה	יצחק גסקו
קצין מודיעין	יעקב הולנדר
מדריך ראשי דיבור	יהשע מקובר
מדריך ראשי איתות	דוד קריביצקי
מדריך ראשי מורס	יצחק צימר (יצר)
מדריכי מורס	אמנון גרייצר (בר גיורא) ועוד 6 מדריכים
מפקד קורס קציני וסמלי קשר	אריאל קליבנר (עמיעד)
מדריך בקורס	חיים לובין
מפקד "אבינועם"	יוחנן שפינגרן
צוות "אבינועם"	5 טכנאים, 3 מפענחות, 1 מקשר
מנהל מעבדות	דוד רוטשטיין
טכנאים	ישעיהו (אישי) לביא (ליש) ועוד 15 טכנאים
מחסנאי אלחוט	יצחק טולידנו
מחסנאי טלפונים	יהודה ואליש
נהגים	2
פקידה	1
מנהל חשבונות	1

מנגנון הקבע בשירות הקשר של ה'הגנה', 24 באפריל 1948
באדיבות ארכיון גבי שריג

בפרוץ מלחמת העצמאות, בתחילת שנת 1948, יצא יאן לארה"ב ורכש כמות גדולה של ציוד קשר צבאי, מעודפי צבא ארה"ב. ציוד זה, שרובו הגיע ארצה עד 15 באפריל 1948, שינה את פני שירות

² גדעון רדין, **משירות הקשר לחיל הקשר**, בתוך: גרנית (עורך), **גיליון מיוחד של קשר אלקטרוניקה ומחשבים**, עמ' 17. המומחים מדרום אפריקה שהניחו את היסוד לביטחון הקשר בצה"ל היו שאול בר-לב ומאיר שפירא.

הקשר – ואת פני צה"ל. מיכאל בר-זוהר כותב בביוגרפיה על דוד בן-גוריון, ראש הממשלה ושר הביטחון הראשון: ³ "בסוף חודש ינואר הזמין אליו [דוד בן-גוריון] את יעקב ינאי (יאן), ראש מחלקת הקשר של ה"הגנה" והורה לו לצאת לחוץ לארץ ולרכוש ציוד קשר משוכלל לצורכי הצבא. יאן דרש רבע מיליון דולר ובן-גוריון הסכים מיד. 'בסדר, סע לאמריקה'. בצאתו מהפגישה סיפר יאן על הדבר לכמה מעובדי המטכ"ל, והללו אמרו לו שלא יקבל את הכסף. את הכסף צריך להקציב קפלן, אמרו 'ולא תקבל כסף ממנו'. 'בחוצפתי הגדולה חזרתי לבן-גוריון ואמרתי לו שאין לי בשביל מה לנסוע'. סיפר יאן. 'אומרים לי שאני לא אקבל את הכסף, אז חבל על הזמן'. בן-גוריון התרתח. 'הוא לא זרק אותי מהחדר, אבל לא דיבר אתי תקופה ארוכה, ולא רצה לראות אותי. החלטתי לנסוע בכל-זאת, ואת הכסף – קיבלתי'. בן-גוריון כיבד את התקרית בשורה לקונית במחברתו. 'יאן קיבל סירוב מקפלן על רבע מיליון דולר. דרשתי ממנו שיסע בכל זאת. יסע מהרתיים...' "

בסוף מאי 1948 היו לשירות הקשר מפקדה ארצית, פלוגת קשר בכל חטיבה, בראשות קצין קשר חטיבתי, ומחלקת קשר בכל גדוד, בראשות קצין קשר גדודי. ב-10 בספטמבר 1948 הוקם בית ספר ארצי לקשר במחנה בריטי נטוש, 'גבעת האלחוט' (Signal Hill), מחנה 'גדעונים' של ימינו, וכל הקורסים לקשר, שהיו מפוזרים במתקנים שונים, רוכזו למחנה אחד.

שירות הקשר של ה"הגנה" הפך לחיל קשר של צה"ל ב-14 באוקטובר 1948, ערב מבצעי ההכרעה של צה"ל במלחמת העצמאות.⁴ יאן מונה למפקד החיל, תפקיד אותו מילא עד נובמבר 1949, עת הוחלף בידי סא"ל (לימים אל"ם) יצחק אלמוג (ורצמן).

מפקדי חיל הקשר בשלהי מלחמת העצמאות

מימין לשמאל: קצין המבצעים רס"ן (לימים סא"ל) מיכאל יערי (פורסטר),⁵ קצין המנהלה רס"ן (לימים אל"ם) יצחק אלמוג, מפקד החיל סא"ל (לימים אל"ם) יעקב (יאן) ינאי (ינובסקי)

³ מיכאל בר זוהר, **דוד בן גוריון**, הוצאת עם עובד, 1975, עמודים 675-676.

⁴ מבצע 'יואב', לפריצת הדרך לנגב; מבצע 'ההרי', להרחבת השליטה על פרוזדור ירושלים; מבצע 'חירס', להשתלטות על הגליל העליון; ב-22 בדצמבר החל מבצע 'חורב', בו מוגר הצבא המצרי וכוחותינו הגיעו למבואות אל עריש.

⁵ קצין קשר בדרגת קולונל בחיל הנחתים האמריקאי, שהגיע ארצה בקבוצת אנשי מח"ל במאי 1948, יחד עם קולונל דוד דניאל מרקוס (מיקי סטון).

חיל הקשר והתקשוב, צה"ל ועם ישראל חייבים הערכה רבה ליעקב (יאן) ינאי ינובסקי, מפקדו הראשון של חיל קשר, האיש שבחזונו, בתושייתו, בהקפדתו הדקדקנית על פרטים וביכולותיו הארגוניות יוצאות הדופן הקים בסערת המלחמה חיל קשר מודרני, שידע לספק לצה"ל, שזה עתה קם, קשר צבאי ראוי במלחמת העצמאות.

הרמטכ"ל רב'אלוף יגאל ידין כתב ליאן ב'21 בנובמבר 1949: "הנך יכול להיות גאה בחיל זה [חיל קשר] שהקימות החל מתקופתו הראשונה ועד היום בו נהפך לאחד החילות היעילים ביותר. אני בטוח שהמאמצים הרבים שהשקעת בחיל זה יתנו את פריים בעתיד, והרוח הטובה והחברית השוררת כיום תמשיך לפעם בחיל זה בעתיד – והיה זה שכרך."

סיפור שידור בןגוריון לארה"ב, 14 במאי 1948

תמיכת ארצות הברית הייתה גורם מכריע שסייע בקבלת החלטת האומות המאוחדות ב'29 בנובמבר 1947, בדבר הקמת מדינה ערבית ומדינה יהודית בשטחי ארץ-ישראל. אך בתקופה שקדמה להכרזת המדינה המצב הביטחוני בארץ-ישראל הלך והחמיר, והממשל האמריקני החל להסס בעניין אפשרות יישומה בפועל של החלטה זו. מזכיר המדינה האמריקני ג'ורג' מרשל אף הזהיר את מנהיגי הציונות מפני הסכנה הטמונה בהקמת מדינה לנוכח האיום בפלישה צבאית מצד מדינות ערב.

ב'14 במאי 1948 הכריז דוד בןגוריון על הקמתה של מדינת ישראל. באותו יום, כמה שעות לאחר ההכרזה, חתם נשיא ארה"ב טרומן על מסמך הכרה בממשלה הזמנית של מדינת ישראל. זמן קצר לאחר מכן שלח אליהו אילת (אפשטיין), נציג מנהלת העם בארה"ב, מברק לשר החוץ משה שרת (שרתוק) ובו בישר לו על ההכרה של ארצות הברית וצירף את הנוסח עליו חתם הנשיא טרומן. ארצות הברית הייתה הראשונה להכיר במדינת ישראל.

נאום הכרת תודה של דוד בןגוריון ברשתות הרדיו בארה"ב היה צעד מתבקש וחשוב ביחסי ציבור. **המחסום הראשון בפני השידור: פולה בןגוריון** – מספר יאן: ⁶ "ההודעה על אישור טרומן נתקבלה ע"י אנשינו שהיו בתורנות בתחנה החשאית ב"מחנה יונה"⁷ – והיא נתקבלה 3-4-5 פעמים, כי לא האמנו, ודרשנו וחזרנו אישורים לשידור. ב'12 בלילה נתקבלה הודעה מנירירוק כי נדרש ע"י תחנות הרדיו ועלידי היהודים כי דוד בןגוריון ישדר מיד לארצות הברית. התקשרתי עם ראובן שילוח... פנינו לבית בןגוריון בשדרות הקק"ל,⁸ אך פולה⁹ הודיעה כי ב"ג שכב רק לפני חצי שעה – והיא לא יכולה לעורר אותו... כעבור חצי שעה שוב התקשרו מארה"ב ואנשינו אמרו שהלחץ גדול, והתחננו שמוכרחים לסדר שבןגוריון ישדר מיד."

והמספר כותב: "יאן צלצל שוב לראובן. הוחלט ביניהם כי יאן יסע לבר"ג, ויבקשו לשר מיד לארה"ב. פולה פתחה את הדלת והודיעה כי ב"ג ישן ולא תיתן ליאן לעלות לחדרו. יאן עלה למרות מחאותיה,¹⁰ עורר אותו והודיעו כי ארה"ב הכירה בישראל."

המחסום השני בפני השידור: אימות הידיעה – ויאן ממשיך ומספר: "...באמת? שאל וחזר ושאל בןגוריון. לשמחתו לא היה גבול. החשיתי רגע ואז אמרתי לו על השידור המבוקש ממנו. תשובת בןגוריון הייתה:

⁶ את"ה 00026/24.

⁷ היכן שעומד כיום מלון הילטון תל-אביב.

⁸ כיום: שדרות בןגוריון, תל אביב.

⁹ רעייתו של דוד בןגוריון.

¹⁰ בטיטת המסמך בתיק כתוב: "פולה פתחה – ב"ג ישן לא אתן לעלות – עלה בכוח – עורר אותו"

אם הידיעה נכונה תקבל הכל, אך הוכיח נא לי כי נתקבלה ההכרה. רוצה אני לראות בעיני את המברק עם חותמת הדואר. מברק דואר לא היה, כמוכן, קלטנו את הידיעה במכשיר שלנו. 'קחני למקום בו נתקבל'. ב"ג לבש חלוק, וירד איתי למכוניתי ונסענו לרחוב הירקון. אמרתי לו: 'למה לך לעלות חמש קומות? המתן כאן ואוריד לך את המברק.' הורדתי לו הפתק, שהיה כתוב בעפרון, כפי שנרשמה ההחלטה כי טרומן הכיר בישראל. בן-גוריון קרא את הפתק וממש קרן. הוא ביקש לתת לו חצי שעה להכין את הנאום. אז נסעו הוא ופולה עמנו למחנה יונה, שם הייתה לנו תחנה ששידרנו ממנה במשדר של קילוואט אחד... כ-40 תחנות בארה"ב עמדו בקשר וחיכו לשידור. היו לפנינו עוד 10 דקות. חיכינו בחוץ. התחנה הייתה בצריף קטנטן בפאת המחנה."

המחסום השלישי בפני השידור: הפצת מטוסים מצריים – באותה עת החלה הפצצה של מטוסים מצריים על שדה דב. שלושה מטוסים נפגעו על הקרקע ובשדה היו הרוגים ופצועים. יאן מספר: "באותו רגע נפלו הפצצות הראשונות בשדה דב' הסמוך. פולה צעקה 'להכנס למקלט!'. שקלתי בליבי: 'אם נכנס עתה למקלט – נוותר על השידור!' והנה עוד פצצה נופלת. שמעתי קול אומר לי: 'אתה תהיה אחראי למותו של ב'ג'. בן-גוריון עצמו לא אמר מילה. פתאום יצא בחור מן הצריף ואמר: 'מוכנים'. דומני כי הייתה זו ההחלטה הגורלית שהחלטתי בחיי. אמרתי לב'ג: 'בבקשה' אנו משדרים'. בן-גוריון היה נלהב, וסיפר לשומעיו כי בעודו משדר, פצצות נופלות על תל-אביב בקרבת מקום. המאזינים יכלו לשמוע את קול ההתפוצצויות."

בן-גוריון השובב – ממשיך יאן ומספר: "בתום השידור לקחתי במכונית הביתה. הוא רצה כי אקחהו לשדה מעבר לירקון, וסרבתי. יצאנו ממחנה יונה – והופיע יגאל ידין,¹¹ שנסע לשדה דב. עצרנו, וספרתי לו הסיפור על ההכרה של טרומן ועל שידורו של ב'ג. ב'ג יצא מן המכונית ואמר ליגאל: 'קחני עמך לשדה דב'. יגאל גם כן סירב, והורה לי לקחתו ישר הביתה. אני נסעתי לשדה. אני רק הגעתי לשם – והנה מופיע לשם גם ב'ג. הוא בא עם ג'יפ המ"צ ששמרו על ביתו."

ומה כתב בן-גוריון ביומנו? יומן בן-גוריון, 15 מאי 1948: "העירו אותי פעמים הלילה. באחת – להודיע לי שטרומן מכיר במדינה היהודית. בארבע וחצי - ברווח שבין שתי שעות אלה לא ישנתי עוד – שאנשינו באמריקה דורשים שאדבר מיד ברדיו. הלכתי עם ין [יעקב ינאי] לסטודיו [תחנת השידור] של ה'הגנה' במחנה יונה [היום – גן העצמאות בצפון ת"א]; הדבור הסתדר רק ברבע אחרי חמש, ובתוך כדי דבורי הופצצה ת"א – ניכר היה שבסביבת שדה התעופה [שדה דב], סיימתי את דברי – אם כי לא בקלות, ואמרתי [ברדיו] שברגע זה מפציצים ת"א –, ונסעתי לשדה התעופה. צריף אחד בער, פצועים אחדים נלקחו ל"הדסה", אוריונים אחדים הוצאו מכלל שימוש, ונפגעה גם תחנת רידינג. המטוסים [המצריים] הנמיכו לטוס – כשפסקו תותחנינו משום-מה, וזרקו את מטענם. היו כארבעה-חמישה מפציצים שבאו וחזרו."

פקודיו בשירות הקשר ובחיל קשר מספרים

נפתלי רז (נפתה), טכנאי בשירות הקשר משנת 1938: "יאן נהג לדרבן אותנו לעבוד קשה ולמצות את רוב שעות היום והלילה לעבודה. עם זאת הוא ידע להעריך מסירות לעבודה והישגים. אף כי יאן לא היה איש טכני – הוא התעניין גם בהיבטים הטכניים של השירות... אהבתו של יאן לחיל הקשר לא דעכה כל ימי חייו... הרבה למדתי מיאן. הדברים שהרשימו אותי ביותר היו אהבתו לאשתו ג'לה, יחסו ונאמנותו לחבריו הקרובים ומסירותו עד אין גבול לתפקידו."

¹¹ מפקד צה"ל בפועל באותה עת, הרמטכ"ל השני של צה"ל.

דני אבישי, איש שירות הקשר: "במכתביו תמיד כתב – חבר יקר. השאלות שהציג היו פרימיטיביות כי לא היה לו ידע מקצועי... יאן היה טיפוס מיוחד. בעל אופי קשוח אך מגמתי. מהטיפוסים שעבדו עם פתקאות ודחף שכל דבר יטופל ויגמר... בירוקרט אך גם איש רגיש."

רות הייאס, קצינת ח"ן ראשונה בחיל קשר: "יאן היה מאוד קשוח. כמפקד היה לו תפקיד לגבש את האנשים, ללמד אותם מה זה אחריות, היה איש חזון."

יצחק טולידנו, אלחוטן: "יאן היה איש מאוד קורקטי, נחמד, אך יחד עם זה הלך עם מרפקים. היה לו כח ארגוני מעולה – כח עבודה יוצא מן הכלל. יאן הצליח לרכז סביבו את האנשים המוכשרים."

שאול ברלוב, איש כתבי הסתר: "יאן היה איש שידע 'לחתוך' דברים ולהחליט. הייתה בעיה במלחמת השחרור של הקצאת אמצעים – יאן ידע לקחת החלטות."

שוש מימון, אלחוטנית: "יאן אהב להסתובב בתחנות. מי שהיה טוב, הוא טיפח אותו באהבה. הוא אהב להסתובב בפריפריה. הוא ינק מהם ידע. הוא ידע שיש לו על מי לסמוך."

משה ירושלמי (זיק), מוותיקי האלחוטנים: "יאן היה נמרץ. היה קשה מבחינת יחסים עם אנשים. הוא זה שהפך כלי ששרת גוף קטן ליחידה צבאית."

מרגה גוטהלף (גורן), גדעונית בספינת המעפילים 'הפורצים': "הגעתי ארצה בחוסר כל, רק עם בגדי לגופי [הפורצים], מספינות המעפילים הבודדות שפרצו את המצור הבריטי, הורידה את מעפיליה בשפך הירקון בתל אביב ב־4 בדצמבר 1947, לפנות בוקר]. יאן לקח אותי לביתו, דירה של שלושה חדרים ליד מוסך דן ברח' ארלוזורוב בתל אביב, שם גר עם רעייתו גלה ובנם הקטן יוסי. שם גרתי, זה היה ביתי בארץ, שם קיבלו אותי בזרועות פתוחות... גלה נתנה לי בגדים...התייחסו אלי כמו מלכה....גם כשהלכתי לאחר חודשיים לקורס אלחוט, זה היה ביתי בארץ."

עמיתיו ברשות הגנים מספרים

עדנה דואק: "כוח העבודה של יאן היה בלתי רגיל.... למדתי הרבה מכושר העבודה שלו ומצורת העבודה. הוא היה יוצא הרבה לשטח. יאן היה חרוץ ואדם מאוד מיוחד. כלפי חוץ מאוד קשה, אבל בתוכו, איש טוב לב, שעזר הרבה לאנשים. לא כיבד בטלנים, העריך אנשי עבודה... גולת הכותרת – מצדה והתיאטרון הרומי בקיסריה. יאן החיה מקומות מתים והפכם למקומות ביקור, חינוך ובילוי עממיים. יאן דיקדק בכל פרט, בכל שלט. היה מוכרח לפקח על כל דבר.... אצל יאן היית צריך להקדיש כולך לעבודה."

רות מילארד: "הערצתי את יאן. היה כיף לא נורמלי לעבוד אתו. עבודה מעניינת מלאת מתח. יאן היה כולו נתון בתוך העבודה... היה לו מעוף ודמיון ותפיסה אדירה."

יאן והעמותה

יאן ראה חשיבות מיוחדת בהקמת העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב ואתר ההנצחה ביהוד'מונוסון, והגיש לעמותה סיוע ותמיכה חשובים, במיוחד בשלבי ההקמה הראשונים.

ביקור קשר"רים לשעבר בחיל הקשר, 1971

מימין לשמאל: קשר"ר, תא"ל (לימים אלוף) משה (מוסיק) גדרון, אל"ם (מיל') יעקב (יאן) ינאי

פ ק ו ד ת - י ו ם
מ ט ע ם
ס ג ן א ל ו ן י ע ק ב י נ ו ב ס ק י
מ פ ק ד ח י ל ה ק ש ר

חיילים, סמלים, קצינים בחיל הקשר

חברים,

בתום תפקידי כמפקד חיל הקשר הנני נפרד מכל אלה שעבדו אתי בארבע השנים האחרונות ויחד אתי בנו את החיל.

הנני נפרד מכל החיילים שבשרות פעיל ובעתודות, מכל אלה שלוו כאלחוטאים את ספינות המעפילים, מכל אלה ששמשו כמלווים בספינות הנשק, מכולם אשר שרתו בנאמנות בתקופת המאבק ומהחברים שהשתתפו כאנשי חיל הקשר במלחמת השחרור.

הודות למאמץ המשותף של כולכם הגיע חיל זה לממדיו הנוכחיים. הודות למסירותכם ללא גבול בתקופת ההגנה ובתקופת צבא הגנה יכול היה חיל זה לבצע את המשימות שהוטלו עליו.

חיילי החיל הזה באשר הם ימשיכו לתת אונים לבנין צבא ההגנה לישראל, למען בטחון המדינה.

י. ינובסקי, סגן אלוף
מפקד חיל הקשר

נובמבר 1949

פקודת יום של סא"ל יעקב (יאן) ינאי (ינובסקי), בסיום תפקידו כמפקד חיל הקשר
מקור: 'יאן', חוברת לזכרו, העמותה להנצחת חילי חיל הקשר והתקשוב, אייר תשנ"ז – מאי 1977

דרך זו שבה חונכתם בדרך זו תמשיכו ללכת.

החבר שבא למלא את מקומי יעמוד בפני קשיים עצומים. אותם הקשיים שהצבא כולו עומד בפניהם עכשיו. הוא לכן זקוק לעזרתכם פי כמה וכמה, אני תקווה שאתם תושיטו לו אותה והוא יהנה מאימונכם ועזרתכם זו.

למפקדי החטיבות, אלופי מפקדות וחילות ברצוני לומר שידענו, וגם השכם והערב הדחקנו למחשבות אנשינו, שכל יעודינו הוא לשרת את היחידות ושאינן טעם לקיום החיל הזה אלא אם יידע שאין לו מטרה אחרת אלא לשרת אחרים. אני בטוח שהיתה הבנה ושיתוף פעולה בינינו ואת ההערכה המלאה שהיתה לכם לעבודתנו, ואם פעם לא מלאנו את כל דרישותיכם זה לא נבע מתוך אי-ידיעת הצרכים.

לרמטכ"ל, ראשי אגפים ומחלקות במטה ובמשרד הבטחון אני רוצה לומר שאני ידעתי להעריך את העזרה ואת האימון שניתן בי.

לבסוף חברים, אני רוצה להגיד שאני מאחל לעצמי בתפקידי החדש את אותה העזרה ואותה החברות שנהנתי מהם בחיל הקשר.

ראש המטה הכללי, נכבדים, חברים, אם יש אושר בחיי אדם, אם יש סיפוק לאדם מפועלו, אני זכיתי בשניהם בתקופת עבודתי זו.

התחלתי והמשכתי לעבוד עם אנשים שבפניהם היתה מטרה אחת ברורה. אנשים שבמסירותם לא ידעו חלוקת יממה ליום ולילה מהוא.

עבדתי עם אנשים שכל שאיפתם היתה לעזור אחד לשני להצליח, כיוון שהאמינו שהצלחת העניין כולו תלויה בהצלחת הבודד.

רוח חברות פעמה בלבבות כולכם שגרמה לרוח של רצון לראות את השני בעליתו.

לא היתה קיימת בינינו כל מחיצה רשמית. בו בזמן שביחידות אחרות היה הכרח להכריז על חלוקת היש וקביעת דרגות אנו לא הרגשנו בזה. אצלנו טוראי היה מכבד את בעל התפקיד הגבוה ממנו לפני קביעת הדרגות לא פחות מאשר הוא מכבד אותו עתה.

שיתוף בעבודה היה אחד היסודות שלנו. שיתוף כנה ללא התחרות בין אחד לשני. לא חילקתם את האנשים לקבוצות. הותיקים שבחיל השתדלו תמיד לקלוט את החדשים ולמסור להם מנסיונם.

השתדלתם תמיד ללמוד ממי שרק ניתן ללמוד. לי הסגולות האלו שלכם היו לעזרה, למקור בלתי אכזב של עידוד, עידוד שאיפשר לי להתגבר על הקשיים.

דבר פרידה למטה הכללי, סא"ל יעקב (יאן) ינאי (ינובסקי), בסיום תפקידו כמפקד חיל הקשר
מקור: 'יאן', חוברת לזכרו, העמותה להנצחת חילי חיל הקשר והתקשוב, אייר תשנ"ז – מאי 1977